

**ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
ΣΧΟΛΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΓΕΩΠΟΝΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΖΩΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ**

**ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ ΓΕΝΕΤΙΚΗΣ
ΒΕΛΤΙΩΣΗΣ ΖΩΩΝ ΝΕΑΣ ΜΕΣΗΜΒΡΙΑΣ**



Πτυχιακή εργασία του
ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ ΧΑΡΙΛΑΟΥ

Εισηγητής:
ΕΦΡΑΙΜΙΔΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 2010

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

- Στόχος της διατριβής αυτής είναι να παρουσιαστεί η σημασία της προσφοράς του συγκεκριμένου κέντρου μελετώντας :
- Α) τα προγράμματα γενετικής βελτίωσης που χρησιμοποιεί.
- Β) τους αναγνωρισμένους φορείς αναπαραγωγής καθαρής φυλής.
- Γ) τα προγράμματα διάσωσης-διατήρησης σπάνιων φυλών.
- Δ) την καταλληλότητα των φυλών .
- Ε) τα προγράμματα για την δημιουργία των ανθεκτικών φυλών.



ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΤΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ ΓΕΝΕΤΙΚΗΣ ΒΕΛΤΙΩΣΗΣ

- Το Κέντρο Γενετικής Βελτίωσης Ζώων (Κ.Γ.Β.Ζ.) Διαβατών Θεσσαλονίκης, ιδρύθηκε το 1977 με το Προεδρικό Διάταγμα 433/1977 «Περί Οργανισμού» του Υπουργείου Γεωργίας. το 2000 μεταφέρθηκε στη Νέα Μεσήμβρια Θεσσαλονίκης, και ονομάστηκε Κέντρο Γενετικής Βελτίωσης Ζώων Νέας Μεσήμβριας (Κ.Γ.Β.Ζ. Νέας Μεσήμβριας) Θεσσαλονίκης.
- Σύμφωνα με τον Οργανισμό 154 του Υπουργείου Γεωργίας, το Κ.Γ.Β.Ζ. Νέας Μεσήμβριας έχει ως περιοχή δικαιοδοσίας του τους ένδεκα νομούς της Κεντρικής και Δυτικής Μακεδονίας.



Η προσφορά του Κ.Γ.Β.Ζ

- Το Κ.Γ.Β.Ζ. Νέας Μεσήμβριας με εντολή της Κεντρικής Υπηρεσίας και σε συνεργασία με άλλες Υπηρεσίες, με Εκπαιδευτικά και Ερευνητικά Ιδρύματα και με αναγνωρισμένους φορείς συμμετέχει στις παρακάτω διαδικασίες:
- Στον προσδιορισμό στόχων για τη γενετική βελτίωση των αγροτικών ζώων.
- Στην κατάρτιση Προγραμμάτων Γενετικής Βελτίωσης και Διάσωσης-Διατήρησης των σπάνιων φυλών και πληθυσμών αγροτικών ζώων.
- Στον καθορισμό ζωοτεχνικών προδιαγραφών για την προμήθεια αναπαραγωγικού υλικού και στην οργάνωση της επιλογής σπερματοδοτών ζώων.



Η προσφορά του Κ.Γ.Β.Ζ

- Στον προσδιορισμό των ενδεδειγμένων για βελτίωση και διάδοση φυλών και των φυλών που τείνουν να εξαφανιστούν.
- Στη διαδικασία αναγνώρισης νέων φυλών, καθώς και την έγκριση κατάρτισης και τήρησης γενεαλογικών βιβλίων.
- Στην ανάπτυξη συστημάτων διαχείρισης για την αξιοποίηση των εγχώριων φυλών και πληθυσμών αγροτικών ζώων.
- Στην ανταλλαγή απόψεων και τη συνεργασία με Υπηρεσίες, φορείς και Ιδρύματα για την καλύτερη προώθηση και οργάνωση της βελτίωσης των αγροτικών ζώων.



ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΓΕΝΕΤΙΚΗΣ ΒΕΛΤΙΩΣΗΣ




Στην περιοχή δικαιοδοσίας του Κ.Γ.Β.Ζ. Νέας Μεσήμβριας εφαρμόζονται Προγράμματα Γενετικής Βελτίωσης στις αγελάδες ασπρόμαυρης φυλής, στα πρόβατα φυλής Χίου και Σερρών, στον Ελληνικό βούβαλο και σε φορείς αναπαραγωγής χοίρων.



Τα Προγράμματα αυτά περιλαμβάνουν:

- τη συλλογή στοιχείων για τις οχείες, τον τοκετό και την πατρότητα των ζώων,
- τη μέτρηση της ημερήσιας παραγόμενης ποσότητας γάλακτος ανά ζώο και τη διάρκεια της γαλακτικής περιόδου.
- τη συλλογή στοιχείων για την κατάσταση της υγείας και τυχόν απομάκρυνση των ζώων,
- τη στατιστική επεξεργασία όλων αυτών δεδομένων, για την εκτίμηση της κληρονομικής αξίας των ζώων.



 Στα κεφάλαια που αναπτύσσονται στη συνέχεια παρουσιάζεται η διαδικασία και οι εργασίες που γίνονται για την εφαρμογή ενός Προγράμματος Γενετικής Βελτίωσης.



I. Τήρηση γενεαλογικών βιβλίων

- Οργάνωση του Γενεαλογικού Βιβλίου (Γ.Β.)
- Το Γ.Β. οργανώνεται από το φορέα που έχει αναλάβει την υλοποίηση του Προγράμματος Γενετικής Βελτίωσης σε συνεργασία τόσο με το αρμόδιο Κέντρο Γενετικής Βελτίωσης, όσο και με τους παραγωγούς. Το Κέντρο Γενετικής Βελτίωσης διατηρεί το Γ.Β. και τα δικαιολογητικά (δελτία δηλώσεων Τ.Σ., γεννηθέντων ζώων κλπ.) που συνοδεύουν τις εγγραφές στο βιβλίο.
- Ο εκτροφέας είναι υποχρεωμένος να διατηρεί για την εκτροφή του το Βιβλίο Εκτροφής (Β.Ε.) καθώς και το φάκελο με τα δικαιολογητικά που συνοδεύουν τις αντίστοιχες εγγραφές του στο βιβλίο της εκτροφής



Σήμανση των ζώων

- Η σήμανση των ζώων πραγματοποιείται με ενώτια τα οποία προετοιμάζονται ειδικά για τον σκοπό αυτό, και τα οποία φέρουν τον κωδικό του ζώου και σε κωδικοποιημένη μορφή για την αυτόματη αναγνώριση. Η σήμανση των ζώων γίνεται σύμφωνα με τους ισχύοντες νόμους σήμανσης και σε συνεργασία με τις κατά τόπους κτηνιατρικές υπηρεσίες.
- Μετά την σήμανση των ζώων ο υπάλληλος του Γ.Β. συμπληρώνει πλήρως το δελτίο δήλωσης του ζώου και το προσυπογράφει βεβαιώνοντας την σήμανση του ζώου



Δομή του Γενεαλογικού Βιβλίου (Γ.Β.)

- **Γενεαλογικό Βιβλίο Α:** Στο Γ.Β.Α. εγγράφονται μόνο θηλυκά ζώα, των οποίων οι μητέρες και γιαγιάδες είναι εγγεγραμμένες στο Γ.Β. της φυλής.
- **Γενεαλογικό Βιβλίο Β:** Στο Γ.Β.Β. εγγράφονται τα θηλυκά ζώα, των οποίων μόνο οι μητέρες είναι εγγεγραμμένες στο γενεαλογικό βιβλίο της φυλής.
- **Βοηθητικό Γενεαλογικό Βιβλίο:** Στο Β.Γ.Β. εγγράφονται τα θηλυκά ζώα, για τα οποία δεν υπάρχει κανένα πιστοποιητικό από το φορέα για την προέλευση τους, όμως έχει γνωμοδοτήσει θετικά το Κ.Γ.Β.Ζ. μετά από αίτηση του εκτροφέα.



Απαιτήσεις για την καταχώρηση στα διαφορά τμήματα του Γενεαλογικού βιβλίου

- **Στοιχεία Γενεαλογικού Βιβλίου**
- **Στοιχεία Βιβλίου Εκτροφής**
- **Δελτίο σπερματεγχύσεων**
- **Πιστοποιητικό σπερματέγχυσης**
- **Εξασφάλιση της πατρότητας**
- **Δελτίο δήλωσης τοκετού**
- **Γενεαλογικό Πιστοποιητικό**



II. Έλεγχος αποδόσεων

- Έλεγχος στην γαλακτοπαραγωγή και στα συστατικά γάλακτος
- Έκφραση και χρόνος του ελέγχου της γαλακτοπαραγωγής
- Θηλυκά που πρέπει να ελέγχονται
- Διεξαγωγή του πρώτου ελέγχου
- Συχνότητα των ελέγχων
- Τέλος της περιόδου γαλακτοπαραγωγής
- Πληροφορίες κατά την εφαρμογή του ελέγχου
- Επαναληπτικές δειγματοληψίες



ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΜΕΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΑΝΑΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΚΑΘΑΡΗΣ ΦΥΛΗΣ

- Στην περιοχή δικαιοδοσίας μας υπάρχουν δύο αναγνωρισμένοι φορείς αναπαραγωγής καθαρής φυλής. Αυτοί είναι:
- Ο Αγροτικός Συνεταιρισμός προβατοτρόφων φυλής Χίου «ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ», ο οποίος καταρτίζει και τηρεί Γενεαλογικά Βιβλία προβάτων αναπαραγωγής φυλής Χίου και καταρτίζει και εφαρμόζει Πρόγραμμα Γενετικής Βελτίωσης προβάτων αναπαραγωγής φυλής Χίου.
- Η Ένωση Φυλής Χολστάιν Ελλάδας (Ε.Φ.Χ.Ε.), η οποία καταρτίζει και τηρεί Γενεαλογικά Βιβλία αγελάδων αναπαραγωγής ασπρόμαυρης φυλής και καταρτίζει και εφαρμόζει Πρόγραμμα Γενετικής Βελτίωσης αγελάδων αναπαραγωγής ασπρόμαυρης φυλής



ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΔΙΑΣΩΣΗΣ – ΔΙΑΤΗΡΗΣΗΣ ΣΠΑΝΙΩΝ ΦΥΛΩΝ

■ Στην περιοχή αρμοδιότητας του Κ.Γ.Β.Ζ. Νέας Μεσήμβριας εφαρμόζεται Πρόγραμμα Διάσωσης – Διατήρησης των σπάνιων φυλών των ζώων που κινδυνεύουν να εξαφανιστούν στα παρακάτω είδη και φυλές:

Είδος Ζώου	Φυλή
Βοοειδή	Κατερίνης
	Συκιάς
	Ελληνικός Βούβαλος
	Ελληνική Βραχυκερατική
Πρόβατα	Καταφυγίου
	Ρουμουλκίου
	Χαλκιδικής
	Φλώρινας Πελαγονίας
	Σαρακατσάνικο
Χοίροι	Εγχώριος ελληνικός χοίρος



Σκοπός του Προγράμματος

- Η διατήρηση της βιοποικιλότητας και γενετικής ποικιλότητας των αυτοχθόνων αγροτικών ζώων που κινδυνεύουν από εξαφάνιση.
- Η προστασία και η αποτελεσματική διαχείριση των βοσκοτόπων και του φυσικού περιβάλλοντος.
- Η αξιοποίηση των επιθυμητών ιδιοτήτων των προστατευόμενων φυλών για παραγωγικούς σκοπούς



ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΦΥΛΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΚΑΤΑΛΛΗΛΟΤΗΤΑΣ

Η πιστοποίηση της φυλής είναι απαραίτητη όταν οι κτηνοτρόφοι ζητούν την σχετική βεβαίωση με σκοπό τη συμμετοχή τους:

- σε Προγράμματα Γενετικής Βελτίωσης,
- στο Πρόγραμμα διάσωσης –διατήρησης αυτόχθονων φυλών,
- σε Σχέδια βελτίωσης όπου ζητείται η επιδότηση της αγοράς ζωικού κεφαλαίου (Διευθύνσεις Αγροτικής Ανάπτυξης),
- στο Πρόγραμμα ενίσχυσης για τη βελτίωση της ποιότητας του αιγοπροβείου γάλακτος,
- σε Προγράμματα εξυγίανσης ζωικού κεφαλαίου (Διευθύνσεις Κτηνιατρικής).



Αρμόδιες αρχές και φορείς εφαρμογής του Προγράμματος

- Το Τμήμα Λοιμωδών και Παρασιτικών Νοσημάτων της Διεύθυνσης Υγείας των Ζώων της Γενικής Διεύθυνσης Κτηνιατρικής
- Το Τμήμα Γενετικής Βελτίωσης Αιγοπροβάτων της Διεύθυνσης Εισροών Ζωικής Παραγωγής
- Οι Νομαρχιακές και Τοπικές Κτηνιατρικές Αρχές
- Τα Κέντρα Γενετικής Βελτίωσης Ζώων
- Το Εθνικό Εργαστήριο Αναφοράς της Λάρισας



ΕΛΕΓΧΟΣ ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ ΑΝΑΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ

Η δραστηριότητα αυτή του Κ.Γ.Β.Ζ. Νέας Μεσήμβριας περιλαμβάνει:

- τον καθορισμό ζωοτεχνικών προδιαγραφών για την προμήθεια ζώων αναπαραγωγής, σπέρματος, γονιμοποιημένων ωαρίων και εμβρύων αγροτικών ζώων,
- Την υλοποίηση των απαραίτητων ζωοτεχνικών ελέγχων κατά τη διακίνηση των ζώων αναπαραγωγής, από τρίτες χώρες.
- Τον καθορισμό του αριθμού κατά είδος και φυλή των απαιτούμενων δόσεων σπέρματος ταύρων,
- Την οργάνωση της επιλογής σπερματοδοτών ζώων, μέσα από τα Προγράμματα Γενετικής Βελτίωσης.



ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΚΑΙ ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΣΤΟΥΣ ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΟΥΣ

- Η σύγχρονη εκτροφή των ζώων.
- Η γενετική βελτίωση και η αναβάθμιση του ζωικού πληθυσμού και η ανάγκη διατήρησης του αυτόχθονος ζωικού πληθυσμού,.
- Η βελτίωση της ποιότητας του γάλακτος.
- Θέματα για την προστασία του περιβάλλοντος, την χρήση ορθών γεωργικών πρακτικών και την καλή διαβίωση των ζώων.
- Η τρέχουσα νομοθεσία και οι απαραίτητες διαδικασίες στον τομέα της κτηνοτροφίας.



ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Το Κ.Γ.Β.Ζ. Νέας Μεσήμβριας:

- ☀ είναι Υπηρεσία του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων
- ☀ υπάγεται στη Γενική Διεύθυνση Ζωικής Παραγωγής
- ☀ Το προσωπικό που εργάζεται στο Κ.Γ.Β.Ζ. Νέας Μεσήμβριας είναι εξειδικευμένο και με πολυετή εμπειρία στη Ζωική Παραγωγή.



ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

ΒΟΟΕΙΔΗ

- ☀️ *Αγελάδες ασπρόμαυρης φυλής*
- ☀️ Εφαρμογή και επίβλεψη του Προγράμματος Γενετικής Βελτίωσης.
- ☀️ Τήρηση Γενεαλογικού Βιβλίου, εφαρμογή του ελέγχου αποδόσεων.
- ☀️ Επίβλεψη του αναγνωρισμένου φορέα αναπαραγωγής καθαρής φυλής.
- ☀️ Έλεγχος εισαγωγής και διατήρησης ζώων αναπαραγωγής και κατεψυγμένου σπέρματος απογονικά ελεγμένων ταύρων και ωαρίων / εμβρύων από τρίτες χώρες.



Βουβάλια, Αγελάδες βραχυκερατικής φυλής

- ☀ Εφαρμογή και επίβλεψη του Προγράμματος Γενετικής Βελτίωσης.
- ☀ Τήρηση Γενεαλογικού Βιβλίου.
- ☀ Υλοποίηση του Προγράμματος Διάσωσης – Διατήρησης σπάνιων φυλών.



ΠΡΟΒΑΤΑ & ΑΙΓΕΣ

Φυλή Χίου, Σερρών, Φλώρινας

- ☀ Εφαρμογή και επίβλεψη του Προγράμματος Γενετικής Βελτίωσης.
- ☀ Τήρηση Γενεαλογικού Βιβλίου, εφαρμογή του ελέγχου αποδόσεων.
- ☀ Επίβλεψη του αναγνωρισμένου φορέα αναπαραγωγής καθαρής φυλής.



ΧΟΙΡΟΙ, ΙΠΠΟΙ

- ☀ Εφαρμογή και επίβλεψη του Προγράμματος Γενετικής Βελτίωσης.
- ☀ Τήρηση Γενεαλογικού Βιβλίου, εφαρμογή του ελέγχου αποδόσεων.
- ☀ Επίβλεψη των αναγνωρισμένων φορέων αναπαραγωγής καθαρής φυλής.



Κ.Γ.Β.Ζ ΝΕΑΣ ΜΕΣΗΜΒΡΙΑΣ



Κ.Γ.Β.Ζ ΝΕΑΣ ΜΕΣΗΜΒΡΙΑΣ



ΠΡΟΒΑΤΑ ΦΥΛΗΣ ΧΙΟΥ ΚΑΙ ΣΕΡΡΩΝ



ΠΡΟΒΑΤΑ ΦΥΛΗΣ ΧΙΟΥ ΚΑΙ ΣΕΡΡΩΝ



ΑΓΕΛΑΔΕΣ ΑΣΠΡΟΜΑΥΡΗΣ ΦΥΛΗΣ



ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ ΠΟΛΥ

